

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15016000	Compostela	Santiago de Compostela	2018/2019

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CSSSC02	Integración social	Ciclos formativos de grao superior	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0338	Inserción sociolaboral	2018/2019	7	213	213

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	CORINA ÁLVAREZ LORENZO
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

O título de Técnico/a en Integración Social está determinado polo Real Decreto 1074/2012, de 13 de julio e o DECRETO 73/2016, do 28 de abril, polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao superior correspondente ao título de técnico superior en Integración Social. (DOG nº120, de 27 de xuño de 2016).

A. Contorno profesional.

As persoas que obteñan este título exercerán a súa actividade no sector dos servizos ás persoas (de tipo asistencial, educativo, de apoio na xestión doméstica e psicosocial) e no de servizos á comunidade (atención psicosocial a colectivos e persoas en desvantaxe social, mediación comunitaria, inserción ocupacional e laboral, promoción de igualdade de oportunidades e defensa dos dereitos das vítimas de violencia de xénero e dos seus fillos e as súas fillas).

As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

¿ Técnico/a de programas de prevención e inserción social.

¿ Educador/ora de equipos residenciais de diverso tipo.

¿ Educador/ora de persoas con discapacidade.

¿ Traballador/ora familiar.

¿ Educador/ora de educación familiar.

¿ Auxiliar de tutela.

¿ Monitor/ora de centros abertos.

¿ Técnico/a de integración social.

¿ Especialista de apoio educativo.

¿ Educador/ora de educación especial.

¿ Técnico/a educador/a.

¿ Técnico/a especialista I (de integración social).

¿ Técnico/a especialista II (educativo).

¿ Monitor/ora de persoas con discapacidade.

¿ Técnico/a de mobilidade básica.

¿ Técnico/a de inserción ocupacional.

¿ Mediador/ora ocupacional e/ou laboral.

¿ Dinamizador/ora ocupacional e/ou laboral.

¿ Educador/ora de base.

¿ Mediador/ora comunitario/a.

¿ Mediador/ora intercultural.

¿ Mediador/ora veciñal e comunitario/a.

¿ Preparador/ora laboral.

¿ Técnico/a de emprego con apoio.

¿ Técnico/a de acompañamento laboral.

¿ Monitor/ora de rehabilitación psicosocial.

B. Prospectiva do título no sector ou nos sectores.

1. A empregabilidade do título de técnico superior en Integración Social vén avalada polo amplo número de sectores profesionais en que desenvolve a súa actividade, nomeadamente no sector de servizos sociais e educativos, que agrupa a maior cantidade de persoal da familia de Servizos Socioculturais e á Comunidade.

2. A incorporación de actividades profesionais xeradas en novos sectores, como a mediación comunitaria e a inserción laboral de persoas con discapacidade e de persoas en risco de exclusión social, das vítimas de violencia de xénero e dos seus fillos e as súas fillas, aumentará considerablemente as posibilidades de inserción laboral das persoas con esta titulación.

3. As medidas establecidas na Lei 39/2006, do 14 de decembro, de promoción da autonomía persoal e atención ás persoas en situación de dependencia, e o aumento de persoas da terceira idade fan previsible unha alta inserción laboral e a tendencia a un crecemento estable.

4. Os/as profesionais do sector deberán estar especialmente comprometidos/as coas persoas en risco de exclusión social por desigualdade de xénero, segundo o Decreto lexislativo 2/2015, do 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de igualdade, nomeadamente na integración social das vítimas da violencia contra as mulleres e das vítimas do tráfico de explotación sexual.

C. Perfil profesional.

O perfil profesional do título de técnico superior en Integración Social determínase pola súa competencia xeral, polas súas competencias profesionais, persoais e sociais, así como pola relación de cualificacións e, de ser o caso, unidades de competencia do Catálogo nacional de cualificacións profesionais incluídas no título.

D. Competencia xeral.

A competencia xeral do título de técnico superior en Integración Social consiste en programar, organizar, pór en práctica e avaliar as intervencións de integración social aplicando estratexias e técnicas específicas, promovendo a igualdade de oportunidades, con actitude de respecto cara ás persoas destinatarias, e garantindo a creación de contornos seguros, tanto para profesionais como para as persoas destinatarias.

E. Competencias profesionais, persoais e sociais.

As competencias profesionais, persoais e sociais deste título son as que se relacionan:

- a) Elaborar proxectos de integración social aplicando a normativa legal e incorporando a perspectiva de xénero.
- b) Dirixir a posta en práctica de proxectos de integración social coordinando as actuacións necesarias para as levar a cabo, e supervisar a realización das actividades con criterios de calidade.
- c) Realizar actuacións administrativas asociadas ao desenvolvemento do proxecto, aplicando as tecnoloxías da información e da comunicación, para xestionar a documentación xerada.
- d) Programar actividades de integración social aplicando os recursos e as estratexias metodolóxicas máis adecuadas.
- e) Diseñar e pór en práctica actuacións para previr a violencia doméstica, e avaliar o seu desenvolvemento.
- f) Diseñar actividades de atención ás necesidades físicas e psicosociais, en función das características das persoas usuarias e do contexto, e controlar e avaliar o seu desenvolvemento.
- g) Organizar as actividades de apoio á xestión doméstica, en función das características da unidade de convivencia, e controlar e avaliar o seu desenvolvemento.
- h) Organizar e desenvolver actividades de apoio psicosocial, amosando unha actitude respectuosa coa intimidade das persoas, e avaliar o seu desenvolvemento.
- i) Organizar e desenvolver actividades de adestramento en habilidades de autonomía persoal e social, e avaliar os resultados conseguidos.
- j) Diseñar e desenvolver actividades de intervención socioeducativa dirixidas ao alumnado con necesidades educativas específicas colaborando co equipo interdisciplinar.
- k) Organizar e pór en práctica programas de inserción laboral e ocupacional, e avaliar o seu desenvolvemento e o seu axuste ao itinerario prefixado.
- l) Adestrar en habilidades de comunicación facendo uso de sistemas alternativos ou aumentativos e motivando as persoas usuarias para a súa

utilización.

m) Realizar tarefas de mediación entre persoas e grupos aplicando de xeito eficiente técnicas participativas e de xestión de conflitos.

n) Aplicar protocolos establecidos en materia de primeiros auxilios en situacións de accidente ou emerxencia.

ñ) Realizar o control e o seguimento da intervención, con actitude autocrítica e aplicando criterios de calidade e procedementos de retroalimentación, para corrixir as desviacións detectadas.

o) Manter relacións fluídas coas persoas usuarias e as súas familias, membros do grupo de traballo e diferentes profesionais, amosando habilidades sociais e achegando solucións aos conflitos que xurdan.

p) Adaptarse ás novas situacións laborais mantendo actualizados os coñecementos científicos, técnicos e tecnolóxicos relativos ao seu ámbito profesional, xestionando a súa formación e os recursos existentes na aprendizaxe ao longo da vida e utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.

q) Resolver situacións, problemas ou continxencias con iniciativa e autonomía no ámbito da súa competencia, con creatividade, innovación e espírito de mellora no traballo persoal e no dos membros do equipo.

r) Organizar e coordinar equipos de traballo con responsabilidade, e supervisar o seu desenvolvemento mantendo relacións fluídas, asumindo o liderado e achegando solucións aos conflitos grupais que se presenten.

s) Comunicarse con iguais, superiores, clientela e persoas baixo a súa responsabilidade utilizando vías eficaces de comunicación, transmitindo a información ou os coñecementos axeitados e respectando a autonomía e a competencia das persoas que interveñen no ámbito do seu traballo.

t) Xerar ámbitos seguros no desenvolvemento do seu traballo e no do seu equipo supervisando e aplicando os procedementos de prevención de riscos laborais e ambientais, de acordo co establecido pola normativa vixente e cos obxectivos da empresa.

u) Supervisar e aplicar procedementos de xestión de calidade e de accesibilidade e deseño universais nas actividades profesionais incluídas nos procesos de produción ou prestación de servizos.

v) Realizar a xestión básica para a creación e o funcionamento dunha pequena empresa e ter iniciativa na súa actividade profesional con sentido da responsabilidade social.

w) Exercer os dereitos e cumprir as obrigas derivadas da súa actividade profesional, de acordo co establecido na lexislación vixente, participando activamente na vida económica, social e cultural.

F. Obxectivos xerais.

Os obxectivos xerais deste ciclo formativo son os seguintes:

a) Interpretar información seleccionando as estratexias e os recursos pertinentes para elaborar proxectos de integración social adecuados á persoa destinataria, o contexto e o marco legal, e que incorporen a perspectiva de xénero, así como a defensa dos dereitos das vítimas de violencia de xénero e dos seus fillos e as súas fillas.

b) Identificar as competencias requiridas ao persoal técnico superior en Integración Social e aos membros do equipo interdisciplinar, analizando o contexto de intervención e os criterios de calidade establecidos na planificación, para dirixir e supervisar a posta en práctica de proxectos e programas.

c) Aplicar as tecnoloxías da información e da comunicación identificando os protocolos e os recursos pertinentes, para xestionar a documentación e realizar as actuacións administrativas asociadas á intervención.

d) Seleccionar recursos e estratexias metodolóxicas, interpretando a normativa relativa a requisitos técnicos e instalacións, para programar actividades de integración social.

e) Identificar os niveis de intervención, analizando os factores influentes para deseñar, pór en práctica e avaliar intervencións dirixidas á prevención da violencia doméstica.

f) Identificar as necesidades de atención física das persoas usuarias en relación, de ser o caso, coas axudas técnicas dispoñibles, para deseñar, supervisar e avaliar actividades que dean resposta a estas.

g) Analizar as características das unidades de convivencia e identificar as variables salientables para organizar, supervisar e avaliar actividades de

apoio á xestión doméstica.

- h) Seleccionar estratexias metodolóxicas e pautas de actuación, identificando os recursos necesarios, para organizar, levar a cabo e avaliar actividades de apoio psicosocial.
- i) Seleccionar estratexias metodolóxicas e pautas de actuación, concretando as axudas técnicas necesarias, para organizar, levar a cabo e avaliar actividades de adestramento en habilidades de autonomía persoal e social.
- j) Seleccionar estratexias metodolóxicas e de avaliación, aplicando os criterios establecidos polo equipo interdisciplinar, para deseñar e levar a cabo actividades de intervención socioeducativa.
- k) Analizar as necesidades de adestramento, mediación e apoio técnico en función dos recursos sociolaborais dispoñibles para organizar, levar a cabo e avaliar actividades de inserción laboral e ocupacional.
- l) Identificar as necesidades de apoio á comunicación e, de ser o caso, as axudas técnicas, en función das características da persoa destinataria, para adestrar en habilidades de comunicación.
- m) Analizar os problemas presentados e seleccionar técnicas de participación e xestión de conflitos para realizar tarefas de mediación entre persoas e grupos.
- n) Describir os protocolos de actuación en caso de accidente ou emerxencia e seleccionar as técnicas axeitadas para aplicar primeiros auxilios.
- ñ) Seleccionar técnicas e instrumentos de avaliación, analizando os criterios e os indicadores de calidade establecidos na programación, para realizar o control, o seguimento e a retroalimentación da intervención.
- o) Analizar as habilidades sociais requiridas no ámbito profesional identificando os factores influentes, para manter relacións fluidas coas persoas implicadas na intervención e superar os posibles conflitos.
- p) Analizar e utilizar os recursos e as oportunidades de aprendizaxe que se relacionan coa evolución científica, tecnolóxica e organizativa do sector, e as tecnoloxías da información e da comunicación, para manter o espírito de actualización e adaptarse a novas situacións laborais e persoais.
- q) Desenvolver a creatividade e o espírito de innovación para responder ante os retos que se presenten nos procesos e na organización do traballo e da vida persoal.
- r) Tomar decisións de xeito fundamentado, analizando as variables implicadas, integrando saberes de distinto ámbito e aceptando os riscos e a posibilidade de equivocación, para afrontar e resolver situacións, problemas ou continxencias.
- s) Desenvolver técnicas de liderado, motivación, supervisión e comunicación en contextos de traballo en grupo para facilitar a organización e a coordinación de equipos de traballo.
- t) Aplicar estratexias e técnicas de comunicación, adaptándose aos contidos que se vaian transmitir, á finalidade e ás características das persoas receptoras, para asegurar a eficacia nos procesos de comunicación.
- u) Avaliar situacións de prevención de riscos laborais e de protección ambiental, e propor e aplicar medidas de prevención persoais e colectivas, de acordo coa normativa aplicable nos procesos de traballo, para garantir contornos seguros.
- v) Identificar e propor as accións profesionais necesarias para dar resposta á accesibilidade e ao deseño universais.
- w) Identificar e aplicar parámetros de calidade nos traballos e nas actividades que se realizan no proceso de aprendizaxe para valorar a cultura da avaliación e da calidade e ser quen de supervisar e mellorar procedementos de xestión de calidade.
- x) Utilizar procedementos relacionados coa cultura emprendedora, empresarial e de iniciativa profesional para realizar a xestión básica dunha pequena empresa ou emprender un traballo.
- y) Recoñecer os seus dereitos e deberes como axente activo na sociedade, tendo en conta o marco legal que regula as condicións sociais e laborais, para participar na cidadanía democrática.
- z) Analizar e valorar a participación, o respecto, a tolerancia e a igualdade de oportunidades para desenvolver os valores do principio de igualdade de trato e non discriminación entre homes e mulleres nin por ningunha outra condición nin circunstancia persoal nin social, así como a prevención da violencia de xénero e o coñecemento da realidade homosexual, transexual, transxénero e intersexual.

A formación do módulo de Inserción Sociolaboral contribúe a alcanzar os obxectivos xerais a), b), c), d), k), ñ), o), q), r), t), u), v) e w) do ciclo formativo e as competencias a), b), c), d), k), ñ), o), q), s), t) e u).

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	Contexto da inserción sociolaboral	Contextualización do marco legal e dos recursos existentes no ámbito da inserción sociolaboral	49	20
2	Planificación do proceso de inserción sociolaboral	Análise dos proxectos de inserción, especialmente os Itinerarios de Inserción Personalizados	49	20
3	Seguimento e avaliación do proceso de inserción	Aspectos necesarios para avaliar os procesos de inserción	28	20
4	Emprego con apoio	Metodoloxía da inserción do emprego con apoio con persoas con diversidade funcional	42	20
5	Habilidades sociolaborais	Análise de técnicas de habilidades sociolaborais	45	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Contexto da inserción sociolaboral	49

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Caracteriza o contexto da inserción sociolaboral, para o que analiza o marco legal e os recursos existentes	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Descríbense o marco legal e as políticas de emprego dirixidas a colectivos con dificultades de inserción
CA1.2 Descríbense as principais modalidades de inserción sociolaboral
CA1.3 Identifícanse os recursos laborais e formativos para a inserción laboral das persoas usuarias
CA1.4 Identifícanse as principais fontes de información acerca dos recursos formativos e sociolaborais existentes
CA1.5 Enumeráronse técnicas para a elaboración de arquivos con información sobre os recursos sociolaborais e formativos existentes
CA1.6 Identifícanse técnicas para o estudo de oportunidades que ofrecen os recursos sociolaborais e formativos
CA1.7 Identifícanse as canles que permiten establecer e manter relacións de colaboración sistemática con empresas e institucións
CA1.8 Argumentouse a importancia do papel das persoas coa titulación de técnico superior de Integración Social no proxecto de inserción sociolaboral

4.1.e) Contidos

Contidos
<p>Análise do marco legal da inserción sociolaboral.</p> <p>Políticas de inserción sociolaboral. Mercado laboral e persoas con dificultades de inserción. Responsabilidade social das empresas. Análise dos beneficios socioeconómicos derivados das políticas de inserción sociolaboral.</p> <p>Dereitos laborais das vítimas da violencia de xénero.</p> <p>Modalidades de inserción sociolaboral.</p> <p>Recursos sociolaborais e formativos para persoas con dificultades de inserción sociolaboral: centros, entidades e servizos de inserción laboral. Rexistro de recursos e fontes de información de inserción sociolaboral. Utilización das novas tecnoloxías.</p> <p>Técnicas para o estudo de oportunidades.</p> <p>Recursos para a atención ás mulleres vítimas da violencia. Plans e actuacións. Recursos no ámbito laboral. Itinerarios de inserción.</p> <p>Establecemento de canles de comunicación e colaboración con empresas.</p> <p>Papel das persoas coa titulación de técnico superior en Integración Social no proceso de inserción sociolaboral.</p>

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Planificación do proceso de inserción sociolaboral	49

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Planifica a intervención en inserción laboral, para o que identifica as necesidades das persoas ás que vaia dirixida	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Caracterizáronse as necesidades específicas de inserción laboral que presentan os colectivos de intervención
CA2.2 Identificáronse as variables que contribúen a determinar as competencias laborais de diversos colectivos e persoas usuarias
CA2.3 Valorouse a importancia de respectar o dereito de autodeterminación das persoas usuarias
CA2.4 Definíronse as principais fases e os principais elementos do proceso de planificación de proxectos de inserción sociolaboral
CA2.5 Determináronse itinerarios de inserción sociolaboral
CA2.6 Identificáronse os documentos e os instrumentos de planificación característicos da inserción laboral
CA2.7 Descríronse estratexias propias da intervención que garantan unha maior implicación das persoas usuarias e do seu ámbito na procura activa de emprego
CA2.8 Valorouse a importancia de colaborar co equipo interdisciplinar na análise do axuste entre as persoas usuarias e o posto de traballo
CA2.9 Deseñouse e elaborouse programas de inserción laboral individualizados dirixidos a vítimas de violencia de xénero

4.2.e) Contidos

Contidos
Procesos de integración e marxinación sociolaboral. Necesidades sociolaborais de colectivos específicos.
Proxectos de inserción laboral: fases e elementos. Implicación da persoa destinataria no desenvolvemento do proxecto.
Itinerarios de inserción laboral.
Xestión de recursos no desenvolvemento de proxectos de inserción: tipos de recursos implicados; documentos e instrumentos de planificación específicos.
Metodoloxía da inserción sociolaboral: valoración funcional, detección de necesidades e adecuación as demandas individuais.
Valoración do traballo co equipo interdisciplinar na análise de situacións de axuste entre a persoa e o posto de traballo.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Seguimento e avaliación do proceso de inserción	28

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA5 - Define procedementos para o seguimento e a avaliación do proceso de inserción sociolaboral, e xustifica a selección das estratexias, as técnicas e os instrumentos de avaliación	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA5.1 Identifícanse os indicadores que determinan o éxito ou o fracaso do proxecto de inserción
CA5.2 Descríbense técnicas de recollida de información para valorar o proceso de adaptación da persoa usuaria ao posto de traballo
CA5.3 Elaboráronse instrumentos de valoración e observación do mantemento de aprendizaxes adquiridas
CA5.4 Descríbense procedementos de medición da satisfacción e da adaptación das partes implicadas no proceso de inserción laboral
CA5.5 Valorouse a importancia de manter as canles de comunicación entre todos os elementos implicados no proceso de inserción sociolaboral
CA5.6 Descríbiuse o protocolo de coordinación co equipo interdisciplinar durante a fase de seguimento
CA5.7 Elaboráronse informes e memorias finais sobre o proxecto de inserción laboral
CA5.8 Rexistráronse e organizáronse os resultados da avaliación do proceso de inserción sociolaboral

4.3.e) Contidos

Contidos
Seguimento da persoa usuaria e do seu ámbito persoal no proceso de inserción sociolaboral. Indicadores do éxito ou fracaso do proxecto de inserción sociolaboral. Técnicas de valoración do rendemento laboral. Procedementos de avaliación de satisfacción e adaptación das partes implicadas. Elaboración de instrumentos de recollida e rexistro de información do seguimento. O equipo interdisciplinar no seguimento das intervencións de inserción sociolaboral. Protocolo de coordinación.
Aplicación de instrumentos de avaliación da inserción laboral: rexistros e escalas. Elaboración de instrumentos
Elaboración de informes e memorias de intervención.
Organización e rexistro da información da avaliación.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Emprego con apoio	42

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Planifica actividades de inserción sociolaboral, para o que analiza a metodoloxía de emprego con apoio	SI

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Descríbóronse os principios que rexen os proxectos de emprego con apoio
CA4.2 Aplicáronse procedementos de presentación e acompañamento á empresa
CA4.3 Determináronse os apoios externos e as súas tarefas no proceso de inserción sociolaboral
CA4.4 Seleccionáronse estratexias para a implicación dos apoios naturais na adaptación da persoa usuaria ao seu posto de traballo
CA4.5 Identificáronse as técnicas e os recursos que favorezan a adaptación do ambiente laboral ás necesidades da persoa usuaria
CA4.6 Determináronse as axudas técnicas e as adaptacións do posto de traballo
CA4.7 Establecéronse vías de comunicación que favorezan a coordinación entre a empresa e o equipo durante a fase de apoio
CA4.8 Valorouse a necesidade de cambiar da fase de apoio á de seguimento ou mantemento, mediante a análise dos indicadores establecidos

4.4.e) Contidos

Contidos
Emprego con apoio: concepto, características e regulación.
Metodoloxía do emprego con apoio: fases, principios éticos e aplicación de criterios de calidade.
Papel do persoal preparador laboral: funcións e tarefas dos apoios naturais e externos.
Adaptación do posto de traballo: funcións, tarefas e habilidades requiridas; pPautas para a avaliación das condicións laborais; análise da competencia laboral en relación ao posto de traballo; axudas técnicas.
Comunicación entre as partes implicadas durante o proceso de inserción laboral.
Valoración da importancia da adaptación das actividades de inserción sociolaboral en función dos resultados detectados no proceso.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Habilidades sociolaborais	45

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Aplica técnicas de adestramento en habilidades sociolaborais tendo en conta a relación entre as necesidades das persoas usuarias e o ámbito laboral	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Seleccionáronse técnicas de promoción da autonomía persoal no ámbito laboral
CA3.2 Elaboráronse actividades para o desenvolvemento de habilidades dirixidas á procura activa de emprego
CA3.3 Aplicáronse técnicas para mellorar as habilidades sociais das persoas usuarias no ámbito laboral
CA3.4 Seleccionáronse estratexias que lle favorezan á persoa usuaria o establecemento dun bo clima laboral e que evitan as situacións de crise
CA3.5 Estableceuse a secuencia das tarefas e das funcións propias do posto de traballo da persoa usuaria
CA3.6 Estableceuse a secuencia das actividades que favorezan o desempeño da actividade laboral de xeito independente
CA3.7 Establecéronse as medidas que aseguren o cumprimento das normas de seguridade e hixiene durante a xornada laboral
CA3.8 Valorouse a importancia da implicación da persoa usuaria e da súa familia no proceso de inserción sociolaboral

4.5.e) Contidos

Contidos
Habilidades sociais e de autonomía persoal para a inserción sociolaboral. Mobilidade e desprazamentos no ámbito laboral. Uso de recursos comunitarios sociolaborais. Valoración e xestión do salario. Técnicas de promoción da autonomía persoal no ámbito laboral.
Habilidades sociais para a inserción sociolaboral: relacións interpersoais e normas sociais no ámbito laboral.
Habilidades laborais: normas de seguridade e hixiene; técnicas de promoción das competencias laborais; estruturación da xornada laboral (tarefas).
Habilidades de procura activa de emprego: técnicas e procedementos.
Creación de ambientes positivos no ámbito laboral: motivación; selección de estímulos para mellorar o rendemento; estratexias para evitar situacións de frustración e crise; comportamentos individuais e grupais no ámbito laboral.
Valoración da importancia da implicación da persoa e da súa familia nos procesos de inserción sociolaboral.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Os contidos mínimos esixibles correspóndense cos seguintes criterios de avaliación:

UD1. Contexto da inserción sociolaboral

* RA1 - Caracteriza o contexto da inserción sociolaboral, para o que analiza o marco legal e os recursos existentes

CA1.1 - Descríbense o marco legal e as políticas de emprego dirixidas a colectivos con dificultades de inserción

CA1.2 - Descríbense as principais modalidades de inserción sociolaboral

CA1.3 - Identifícanse os recursos laborais e formativos para a inserción laboral das persoas usuarias

CA1.4 - Identifícanse as principais fontes de información acerca dos recursos formativos e sociolaborais existentes

CA1.8 - Argumentouse a importancia do papel das persoas coa titulación de técnico superior de Integración Social no proxecto de inserción sociolaboral

UD2 Planificación do proceso de inserción sociolaboral

* RA2 - Planifica a intervención en inserción laboral, para o que identifica as necesidades das persoas ás que vaia dirixida

CA2.1 - Caracterizáronse as necesidades específicas de inserción laboral que presentan os colectivos de intervención

CA2.2 - Identifícanse as variables que contribúen a determinar as competencias laborais de diversos colectivos e persoas usuarias

CA2.4 - Definíronse as principais fases e os principais elementos do proceso de planificación de proxectos de inserción sociolaboral

CA2.5 - Determináronse itinerarios de inserción sociolaboral

CA2.6 - Identifícanse os documentos e os instrumentos de planificación característicos da inserción laboral

CA2.7 - Descríbense estratexias propias da intervención que garantan unha maior implicación das persoas usuarias e do seu ámbito na procura activa de emprego

CA2.9 - Deseñouse e elaborouse programas de inserción laboral individualizados dirixidos a vítimas de violencia de xénero

UD3 Seguimento e avaliación do proceso de inserción

*RA5 - Define procedementos para o seguimento e a avaliación do proceso de inserción sociolaboral, e xustifica a selección das estratexias, as técnicas e os instrumentos de avaliación

CA5.1 - Identifícanse os indicadores que determinan o éxito ou o fracaso do proxecto de inserción

CA5.2 - Descríbense técnicas de recollida de información para valorar o proceso de adaptación da persoa usuaria ao posto de traballo

CA5.4 - Descríbense procedementos de medición da satisfacción e da adaptación das partes implicadas no proceso de inserción laboral

CA5.7 - Elaboráronse informes e memorias finais sobre o proxecto de inserción laboral

CA5.8 - Rexistráronse e organizáronse os resultados da avaliación do proceso de inserción sociolaboral

UD4 Emprego con apoio

* RA4 - Planifica actividades de inserción sociolaboral, para o que analiza a metodoloxía de emprego con apoio

CA4.1 - Descríbense os principios que rexen os proxectos de emprego con apoio

CA4.2 - Aplícanse procedementos de presentación e acompañamento á empresa

CA4.3 - Determináronse os apoios externos e as súas tarefas no proceso de inserción sociolaboral

CA4.6 - Determináronse as axudas técnicas e as adaptacións do posto de traballo

CA4.7 - Establecéronse vías de comunicación que favorezan a coordinación entre a empresa e o equipo durante a fase de apoio

CA4.8 - Valorouse a necesidade de cambiar da fase de apoio á de seguimento ou mantemento, mediante a análise dos indicadores establecidos

UD5 Habilidades sociolaborais

*RA3 - Aplica técnicas de adestramento en habilidades sociolaborais tendo en conta a relación entre as necesidades das persoas usuarias e o ámbito laboral

CA3.1 - Seleccionáronse técnicas de promoción da autonomía persoal no ámbito laboral

CA3.2 - Elaboráronse actividades para o desenvolvemento de habilidades dirixidas á procura activa de emprego

CA3.3 - Aplicáronse técnicas para mellorar as habilidades sociais das persoas usuarias no ámbito laboral

CA3.5 - Estableceuse a secuencia das tarefas e das funcións propias do posto de traballo da persoa usuaria

CA3.6 - Estableceuse a secuencia das actividades que favorezan o desempeño da actividade laboral de xeito independente

CA3.8 - Valorouse a importancia da implicación da persoa usuaria e da súa familia no proceso de inserción sociolaboral

Co fin de valorar o proceso educativo completo do alumnado a avaliación será continua e individualizada, atendendo aos factores persoais e sociais de cada un dos alumnos e alumnas, así como as súas necesidades especiais de atención educativa, nos casos que procedan.

A avaliación non debe reducirse á análise dos resultados das probas avaliadoras senón que será esencial avaliar a evolución do alumnado ao longo do curso, en canto a actitudes e valores relacionados co contido do módulo. Para isto será importante ter en conta a participación do alumnado no desenvolvemento do módulo.

Ademais, é importante levar a cabo unha análise crítica do proceso educativo e didáctico levado a cabo ao longo do curso académico polo docente.

Desta maneira, avaliaranse tanto os contidos, como as aptitudes e os valores adquiridos e demostrados polo alumnado tras a súa asistencia a este módulo.

Os criterios de avaliación atenderán aos resultados de aprendizaxe establecidos no Decreto 73/2016, do 28 de abril, polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao superior correspondente ao título de técnico superior en Integración Social (DOG nº120, de 27 de xuño de 2017), para o módulo de inserción sociolaboral. O alumnado superará o módulo cando acade ditos resultados de aprendizaxe.

De acordo cos instrumentos de avaliación establecidos para cada criterio de avaliación, os procedementos de avaliación que se utilizarán para avaliar a consecución dos resultados de aprendizaxe deste módulo e que formarán a nota de cada avaliación serán:

- Probas obxectivas teóricas ou prácticas de avaliación dos criterios de avaliación (CA).
- Tarefas avaliáveis realizadas na aula ou na casa polo alumnado de xeito individual ou en grupo.
- A actitude participativa, o interese na aula e o comportamento do alumnado en relación cos contidos do módulo, cos compañeiros e coa profesora serán valorados nas probas prácticas e nas tarefas avaliáveis.

En canto aos criterios de cualificación, a cualificación final estará comprendida entre o 1 e o 10.

Avaliaranse os resultados de aprendizaxe acadados polo alumnado de acordo coa puntuación obtida en cada instrumento de avaliación, aplicándolle a porcentaxe ou peso establecido nesta programación para obter a nota final de cada unidade didáctica.

Para calcular a nota final de cada unidade didáctica será necesario que todas as probas así como as tarefas avaliáveis (instrumentos de avaliación) desa unidade didáctica teñan unha puntuación igual ou superior a 5. No caso de que a lo menos unha das probas de avaliación teña unha puntuación inferior a 5, non se calculará a nota final correspondente á unidade didáctica, quedando esta como non superada.

A nota final de cada avaliación consistirá na media das notas obtidas en cada unidade didáctica traballada nesa avaliación.

No caso de que unha unidade didáctica non estea superada, a avaliación correspondente figurará como suspensa. A proba ou probas de

avaliación suspensas cunha puntuación inferior a 5 terán que ser recuperadas na terceira avaliación, de acordo co procedemento de recuperación establecido no punto 6.a) desta programación.

Para superar cada avaliación do módulo será necesario obter unha puntuación final igual ou superior a 5.

TAREFAS AVALIABLES REALIZADAS NA CASA

- * As actividades ou traballos que se realicen en casa deberán ser entregados na data que a profesora especifique.
- * Cando as actividades ou traballos non se entreguen á profesora no prazo establecido, estes terán a condición de non entregado, equivalente a unha puntuación de 0 puntos.
- * Cando o alumno ou alumna non poida acudir a clase o día da entrega das actividades ou traballo, deberá enviar á profesora dito traballo por calquera outro medio, sempre e cando se cumpra o prazo de entrega establecido previamente pola profesora.

TAREFAS AVALIABLES E REALIZADAS NA AULA:

- * Cando se realicen tarefas prácticas, actividades ou traballos, que serán avaliados, en horario de clase, éstos deberán de realizarse integramente na aula, agás cando a profesora indique expresamente outra condición. Non se recollerán actividades ou traballos non realizados na aula.
- * Cando se realicen traballos en grupo na aula, será obrigatoria a asistencia de todos os membros do grupo.
- * A non asistencia ás sesións dedicadas a unha tarefa avaliable implicará a aplicación das medidas correctoras oportunas.
- * Na realización de traballos ou actividades na aula, será obrigatorio cumprir as normas establecidas pola profesora, así como ter unha actitude de orde e silencio axeitado.
- * Cando o alumno ou alumna entregue de forma individual unha tarefa que se tiña que realizar en grupo na aula, a nota de dita tarefa entregada seguirá o mesmo criterio que o establecido para as tarefas en grupo desenvoltoas na aula.
- * As tarefas en grupo desenvoltoas na aula valoraranse de acordo cun baremo que será establecido para cada tarefa. En todo caso, a actitude de traballo e implicación no grupo terá un peso mínimo dun 10%.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

As actividades de recuperación levaranse a cabo co alumnado que non acadou os resultados de aprendizaxes e os criterios de avaliación mínimos esixidos ao longo das avaliacións do curso académico. En todo caso, para acceder ao procedemento de recuperación deberase de seguir os seguintes pasos:

- * Entrevista da profesora co alumno ou alumna, no que se lle informará dos obxectivos e os criterios de avaliación non alcanzados.
- * Acordarase co alumnado un plan de traballo que deberá seguir para alcanzar ditos obxectivos e criterios de avaliación.

As actividades de recuperación consistirán en:

- * Actividades de repaso dos contidos traballados no módulo profesional.
- * Realización de probas obxectivas similares ás aplicadas na avaliación continua.
- * Presentación de traballos sobre os contidos do módulo profesional.

De acordo co establecido no artigo 29.2 da Orde do 12 de xullo de 2011, entre a terceira avaliación parcial e a avaliación final de módulos do primeiro curso deixarase un período non superior a tres semanas que, entre outras actividades, se destinará á realización de actividades de recuperación dos módulos pendentes.

O alumnado deberá obter unha puntuación media das actividades de recuperación igual ou superior a 5 para superar o módulo.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

O alumnado que perdera o dereito á avaliación continua non poderán presentarse ás probas obxectivas que se convoquen regularmente en cada avaliación. En cambio, si poderá asistir ás clases e realizar as actividades de aula co fin de afianzar os contidos de aprendizaxe, aínda que estas actividades non poderán ser avaliadas. O profesorado poderá non permitir a realización de determinadas actividades prácticas a aqueles alumnos alumnas que teñan perdido o dereito á avaliación continua, sempre que poidan implicar algún tipo de risco para si mesmos, o resto do grupo ou as instalacións.

Ademais, terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación antes da avaliación final.

Nesta proba, o alumnado será avaliado de todos os contidos teóricos e prácticos impartidos no módulo ao longo do curso, polo que a proba de avaliación terá unha parte teórica e outra práctica.

Asemade, poderá completarse dita proba obxectiva con algún traballo práctico ou de investigación relacionado cos contidos do módulo profesional. Este módulo considerárase superado cando o alumnado acade os resultados de aprendizaxe e obteña unha cualificación igual ou superior a 5 na proba de avaliación.

No caso de ter que realizar un traballo práctico ou de investigación, a cualificación final será a media das notas da proba de avaliación e do traballo, sempre e cando se obteña unha puntuación igual ou superior a 5 na proba de avaliación.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

1. Avaliación e seguimento da programación:

Os aspectos da programación que serán avaliados son:

- * A planificación e secuenciación dos contidos e das actividades.
- * A metodoloxía, a temporalización, a avaliación e as medidas de atención á diversidade.

Esta avaliación levarase a cabo mediante a observación directa, o diálogo permanente co alumnado e cuestionario final avaliando estes temas. Ademais, ao final de cada trimestre, será necesario analizar o cumprimento do establecido na programación para dito marco temporal, co fin de establecer medidas correctoras no caso do seu incumprimento.

O departamento de familia profesional realizará cunha frecuencia mínima mensual o seguimento das programacións de cada módulo, indicando grado de cumprimento e xustificación razoada no caso de desviacións.

Para o seguimento mensual utilízase o modelo establecido na plataforma informática da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, e será entregado á Xefatura de Departamento.

Para a memoria final utilizaremos o modelo proporcionado pola Xefatura de Estudos ao final de curso.

2. Avaliación da práctica docente:

Os aspectos da práctica docente que serán avaliados serán:

- * A consecución dos obxectivos específicos das unidades didácticas.
- * O cumprimento da programación.
- * A metodoloxía utilizada ao longo do curso.

Esta avaliación será levada a cabo coa observación directa e indirecta do docente na aula. Ademais, é importante ter en conta o interese que

mostre o alumnado ante os contidos e a metodoloxía utilizada, a súa participación, a súa motivación e as opinións que poidan xurdir ao longo do curso sobre o contido, a organización e as actividades.

As reunións cos membros do departamento serán de axuda para a avaliación da práctica docente, na posta en común de aspectos metodolóxicos e de avaliación.

Ao final do curso académico, o alumnado responderá a un cuestionario relativo á docencia, aos contidos, á metodoloxía, as actividades, a avaliación, etc...

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Durante as dúas primeiras semanas do curso académico, realizarase unha avaliación inicial do alumnado para coñecer o seu estado inicial nas competencias básicas adquiridas na etapa anterior a este ciclo formativo.

Os medios que se utilizarán para determinar a necesidade ou non de medidas de atención á diversidade, serán:

- * A observación directa.
- * A análise das diferentes actividades realizadas polo alumnado, tanto na aula como na casa.
- * Cuestionario de avaliación inicial do alumnado.
- * Técnicas de presentación oral.

A raíz destes instrumentos, poderase coñecer o estado inicial de cada uno, o rol que podería desempeñar no grupo, así como as variacións e a metodoloxía a desenvolver en cada caso concreto.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Entendemos como reforzo educativo o conxunto de medidas educativas deseñadas pola profesora e dirixidas a axudar ao alumnado nas súas dificultades escolares ordinarias, tratándose sobre todo de medidas que requiren flexibilidade metodolóxica.

Entre as medidas que desde un principio se establecen nesta programación destacamos:

- Establecer claramente os obxectivos mínimos a conseguir.
- Estar abertos á preparación de diversas actividades sobre un mesmo contido variando o grao de dificultade e o tipo de procesos que se poñen en xogo.
- Favorecer a colocación do alumnado no lugar máis adecuado ás súas características.
- Flexibilizar a colocación do mobiliario en caso de que poida ser de axuda.
- Promover a aprendizaxe cooperativa e a axuda entre iguais, facilitando a constitución de grupos heteroxéneos de alumnas/os que perseguen un mesmo obxectivo desde a premisa de que para conseguilo é imprescindible a participación de todas as persoas do grupo. Propoñer actividades de traballos colaborativos en pequenos grupos ou en parella, etc.

En calquera caso, as medidas deberán de ser individualizadas e polo tanto adaptadas ás necesidades concretas de cada caso, polo que despois da avaliación inicial ou en calquera momento do curso no que se detecte unha dificultade se porán en marcha os preceptivos mecanismos de reforzo, ou de ser o caso, solicitarase a axuda do equipo docente e do departamento de información e orientación por se for necesario dar un paso máis na concreción das medidas e promover unha adaptación das actividades lectivas.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Na familia profesional a que pertence este ciclo é importante a educación en valores pois a finalidade da formación nos leva a traballar con persoas, persoas de diferentes idades e situación.

A educación en valores pódese definir como un proceso de desenvolvemento e construción persoal. Educar en valores significa encontrar espazos para que o alumnado sexa capaz de elaborar de forma racional e autónoma os principios de valor, principios que lle van a permitir enfrontarse de forma crítica á realidade, e de maneira que as relacións cos demais estean orientadas por valores como a xustiza, a solidariedade, o respecto e a cooperación.

Os obxectivos das técnicas de educación en valores baséanse no suposto de que os valores se aprenden ao longo do desenvolvemento da vida das persoas, e por tanto poden ser ensinados e transmitidos desde as actividades realizadas na aula, así como desde a propia relación que se establece entre os membros da comunidade educativa, desde os profesores, os padres e os alumnos.

No módulo de inserción sociolaboral, aparecen os seguintes valores:

- * Educación moral e cívica.
- * Educación para a paz.
- * Educación para a igualdade de oportunidades de ambos os sexos.
- * Educación ambiental.
- * Educación para a saúde.
- * Educación para o uso das novas tecnoloxías da información e a comunicación.

Educación moral e cívica:

- * Inculcar normas, principios e condutas, que as aprendan e que as doten de forza moral.
- * Formar persoas autónomas, dialogantes, dispostas a comprometerse nunha relación persoal e nunha participación social atendendo ao uso crítico da razón e apertura cara aos demais, respectando os dereitos humanos.
- * Desenvolver formas de pensamento cada vez mellores sobre temas morais e cívicos, pero tamén de aplicalos á vida persoal e colectiva para mellorar ambas.

Educación para a paz:

- * Recoñecer e afrontar as situacións de conflito desde a reflexión serena sobre as súas causas, tomando decisións negociadas para solucionarlas dunha forma creativa, tolerante e non violenta.
- * Actuar na diversidade social e cultural cun espírito aberto, respectuoso e tolerante, recoñecendo a riqueza do diverso como elemento positivo que nos formula o reto permanente de superación persoal e social da nosa convivencia en harmonía.
- * Coñecer e potenciar os dereitos humanos recoñecidos internacionalmente, favorecendo unha actitude crítica, solidaria e comprometida fronte a situacións coñecidas que atenten contra eles, facilitando situacións cotiás que permitan concienciarse de cada un deles.
- * Valorar a convivencia pacífica cos outros e entre os pobos como un ben común da humanidade que favorece o progreso, benestar, entendemento e comprensión, rexeitando o uso da forza, a violencia ou a imposición fronte ao débil e apreciando os mecanismos do diálogo, do acordo e da negociación en igualdade e liberdade.

Educación para a igualdade de oportunidades de ambos os sexos:

- * Evitar a discriminación por razón de sexo e os valores estereotipados.
- * Incrementar a igualdade de oportunidades, superando a discriminación e fomentando a comunicación e a participación.

Educación ambiental:

- * Recoñecer valores e aclarar conceptos para crear habilidades e actitudes necesarias, tendentes a comprender e apreciar a relación mutua entre o home, a súa cultura e o medio biofísico circundante.
- * Xerar unha conciencia e solucións pertinentes aos problemas ambientais actuais causados por actividades antropoxénicas e os efectos da relación entre o home e o medio ambiente.
- * Aprender a levar unha vida sostible que reduza o impacto humano sobre o medio ambiente e que permita a subsistencia do planeta.
- * Reducir a contaminación, minimizar a xeración de residuos, impulsar a reciclaxe, evitar a sobreexplotación dos recursos e garantir a supervivencia do resto das especies.

Educación para a saúde:

- * Recoñecer o dereito á felicidade das persoas, que é benestar físico, pero tamén equilibrio afectivo e emocional, nun medio social saudable.
- * Promocionar a saúde como un valor apreciado polo alumnado, de forma que adquiran hábitos e costumes para o seu benestar físico e mental e do seu entorno social.
- * Elaborar e interiorizar normas básicas de saúde: hixiene, alimentación, coidado corporal, ...
- * Estimula o interese e o gusto polo deporte e a actividade física como medio para manter unha vida saudable e para o fomento da amizade e a solidariedade.
- * Valorar criticamente situacións e condutas de risco para a saúde, decidindo os medios persoais máis axeitados para evitalas e colaborando con outros grupos sociais para superalas.
- * Participar en actividades institucionais ou de acción cidadá que promovan a saúde, adquirindo compromisos de mellora das deficiencias sanitarias e marxinación doutros colectivos e sociedades subdesenvolvidas.

Educación para o uso das novas tecnoloxías da información e a comunicación:

- * Utilizar as TIC's para a vida diaria persoal, profesional e social do alumnado e do futuro profesional.
- * Preparar aos alumnos para a vida nunha sociedade na que os dispositivos e os sistemas baseados na microelectrónica serán de utilización xeral.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Ao longo do curso promoveranse diferentes actividades complementarias á formación e extraescolares tendentes a unha adecuada consecución dos resultados de aprendizaxe previstos no currículo, na seguinte liña de actuación:

- Primeiro trimestre:

- * Charla FADENGA: Coñecer o traballo en relación ao emprego con apoio.

- Segundo trimestre:

- * Charla-coloquio COGAMI: Coñecer o traballo que fan en relación aos IPIS.

- Ao longo de todo o curso: actividades festivo-lúdicas organizada polo departamento e centro